

MARIAN ENE
IONUȚ POPA

Atlas școlar

pentru clasa a VIII-a

Geografia României

Cuprins

<i>Argument</i>	5	Rolul reliefului în amenajarea teritoriului	46
Poziția geografică		Fenomene și procese geomorfologice de risc în orizontul local	47
România. Poziția geografică și punctele extreme	6	Clima, apele, vegetația, fauna și solurile	
Vecinii României și lungimea frontierelor	7	Circulația generală a maselor de aer	48
România, țară carpato-dunăreano-pontică	8	Influențe și regiuni climatice	49
România între statele Europei Centrale	9	Temperatura aerului (1981 – 2010)	50
Relieful României și elemente de geologie		Temperaturile medii multianuale ale lunilor caracteristice	51
Harta geologică. Rocile magmatice	10	Precipitațiile atmosferice (1981 – 2010)	52
Relief pe roci vulcanice	11	Precipitațiile medii multianuale ale lunilor caracteristice	53
Harta tipurilor de relief. Rocile metamorfice	12	Vânturile	54
Relief pe roci metamorfice	13	Etaje climatice	55
Rocile sedimentare. Relief pe roci sedimentare	14	Fenomene climatice de risc	56
Relief pe conglomerate	15	Bazinul Dunării	58
Carstul și relieful carstic	16	Sectoarele Dunării în România	59
Ghețarii montani și relieful glaciari	18	Harta bazinelor hidrografice	60
Relieful de vale	20	Lacuri și ape subterane	61
Relieful litoral	22	Marea Neagră	62
Caracteristici generale ale reliefului României	24	Harta vegetației	64
Harta unităților de relief	26	Harta parcurilor naționale și naturale din România	65
Elementele unui cutremur	28	Specii de animale dispărute de pe teritoriul României	66
Harta tectonică. Harta magnitudinilor	29	Specii de plante și animale protejate în România	67
Munții Carpați	30	Fauna peșterilor din România	68
Carpații Orientali	32	Harta solurilor	69
Carpații Meridionali	33	Fenomene hidrologice și biogeografice de risc	70
Carpații Occidentali	34	Populația, așezările omenești și organizarea administrativ-teritorială	
Depresiunea Colinară a Transilvaniei	35	Populația României	72
Subcarpații	36	Evoluția numărului de locuitori	72
Dealurile de Vest	38	Bilanțul natural și migratoriu al populației	72
Podișul Getic și Podișul Mehedinți	39	Harta densității populației pe unități administrativ-teritoriale	73
Podișul Moldovei	40	Structura populației pe grupe de vârstă	74
Podișul Dobrogei	41	Structura populației pe medii de viață	75
Câmpia Română	42		
Câmpia de Vest	43		
Delta Dunării	44		
Platforma continentală a Mării Negre	45		

Structura populației după religie	75	Harta industriei constructoare de mașini	97
Structura populației după etnie	75	Harta industriei chimice și a industriei lemnului	98
Satele din România și tipuri particulare de sate	76	Harta materialelor de construcție	99
Tipuri de case tradiționale	77	Transporturile în România	100
Orașele României	78	Turismul în România	102
Municipiul București	80	Regiuni geografice și dezvoltare regională. Caracteristici ale mediului înconjurător. România în Europa și în lume	
Caracterizarea unor mari orașe din România	82	Dezvoltare regională	104
Împărțirea administrativ-teritorială a României	88	Regiuni pe baze naturale	105
Activitățile economice		Hazarduri datorate activităților antropice	106
Fondul funciar. Harta utilizării terenurilor din România	90	Situația pădurilor din România	107
Harta combustibililor fosili	92	Situri UNESCO în România	108
Harta industriei energetice	93	Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO)	110
Resursele alternative de energie și valorificarea acestora în România	94	Uniunea Europeană (UE)	111
Harta minereurilor feroase și neferoase	96	<i>Glosar</i>	112

Competențe generale

1. Prezentarea realității geografice, utilizând mijloace și limbaje specifice
2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice
3. Studiarea spațiului geografic, realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare
4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană

Competențe specifice

- 1.1. Utilizarea limbajului specific în explicarea unor elemente, fenomene și structuri geografice
- 1.2. Prezentarea structurată a informației geografice
- 2.1. Reprezentarea unor elemente geografice pe un suport cartografic dat
- 2.2. Explicarea fenomenelor și proceselor geografice utilizând reprezentări grafice și cartografice
- 2.3. Construirea de reprezentări grafice și cartografice pe baza datelor și/sau suporturilor date
- 3.1. Explicarea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și TIC/GIS
- 3.2. Formularea de soluții la probleme date din realitatea înconjurătoare utilizând elemente din matematică, științe și TIC/GIS
- 3.3. Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare
- 3.4. Argumentarea importanței patrimoniului local și național în context european și mondial
- 4.1. Realizarea unui demers investigativ
- 4.2. Analizarea elementelor, fenomenelor și proceselor din realitatea observată direct sau indirect
- 4.3. Compararea unor sisteme și structuri spațiale după un algoritm dat

Argument

Ce se poate schimba în geografia țării tale? Munții sunt tot acolo, altitudinile au rămas cele de acum 30 de ani, dealurile și câmpiile sunt aceleași, râurile și lacurile se numesc la fel, tot Bucureștiul e capitala țării și tot pe litoralul Mării Negre mergem în vacanță. La o primă vedere, geografia României pare ceva ce nu se va schimba niciodată. În realitate, lucrurile nu stau deloc așa și simpla actualizare a unor fenomene naturale și sociale necesită atenție și rigoare.

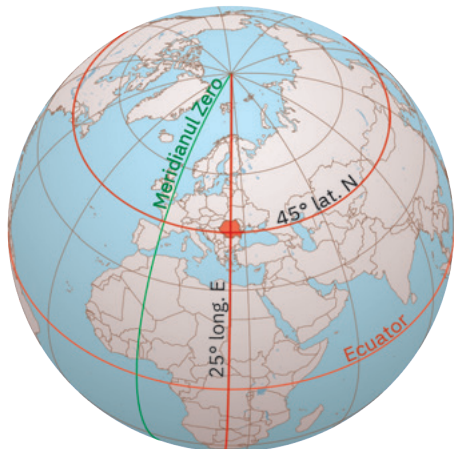
Cutremurele vrâncene, vremea în continuă schimbare, cu manifestări dintre cele mai violente și mai neobișnuite (aparitia tornadelor, căderile masive de precipitații într-un timp scurt, care duc la viituri și inundații), încălzirea globală (migrarea izotermei de 11 °C din lungul văii Dunării mult spre nord, către Podișul Getic și Bărăgan), creșterea în suprafață a Deltei Dunării și transformarea insulelor Sacalinul Mare și Sacalinul Mic într-o peninsulă prin închiderea cordoanelor litorale, reapariția dropiilor și a castorilor în fauna României, după zeci de ani în care fuseseră considerate animale dispărute, clasificarea solurilor conform noii nomenclaturi în domeniu, fenomenul de îmbătrânire a populației și plecarea în străinătate a unui număr foarte mare de români, închiderea unor centre industriale și deschiderea unor linii moderne de producție, construcția de autostrăzi și declararea unor noi arii naturale protejate sunt realități ale României de astăzi, pe care este foarte indicat să le cunoști și să le înțelegi, pentru că fenomenele geografice de astăzi vor defini lumea în care vei trăi în viitorul apropiat.

Acest atlas școlar nu reprezintă însă doar acea simplă și necesară actualizare a fenomenelor geografice naturale, demografice și economice, ci se dorește un adevărat ghid prin care elevii, profesorii și chiar părinții să descopere România cu toate frumusețile și superlativele ei. De aceea, există în atlas un număr important de planșe care vin să completeze manualele în vigoare și să ofere perspective și conținuturi suplimentare pentru copiii dornici să performeze în domeniul geografiei. În acest sens, sunt de amintit planșele referitoare la structura geologică a României, la o serie de elemente de petrografie, necesare înțelegerii tipurilor de relief de pe teritoriul țării, detalierea mult mai amplă a unităților și subunităților de relief, hărți climatice actualizate cu date din ultimii 30 de ani, reprezentări grafice și cartografice pe baza celor mai recente date furnizate de Institutul Național de Statistică, precum și hărți ale unor domenii industriale care produc bunuri apreciate pe piețele europene și mondiale (construcții de mașini, produse ale industriei chimice, industriei lemnului sau a materialelor de construcție).

Acest atlas este imaginea României actuale. O poți descoperi prin intermediul unor imagini unice, a hărților, ilustrațiilor și informațiilor cuprinse în lucrare. Ne dorim ca acest atlas să fie un prim pas în a cunoaște România contemporană, pe care, mai târziu, vei avea ocazia să o explorezi singur.

Autorii

România. Poziția geografică și punctele extreme

Punctele extreme ale României

Punctul extrem	Coordonate
N: Horodiștea	48° 15' lat. N
S: Zimnicea	43° 37' lat. N
V: Beba Veche	20° 15' long. E
E: Sulina	29° 41' long. E

România este situată în emisfera nordică pe paralela de 45°, la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord. Din punct de vedere longitudinal, țara noastră este traversată de meridianul de 25° long. E (este situată în emisfera estică). În interiorul uscatului european, România este situată în sud-estul Europei Centrale, mai aproape de Marea Mediterană, dar la distanțe aproximativ egale față de costele atlantice, de cele arctice și de Munții Ural.

Vecinii României și lungimea frontierelor

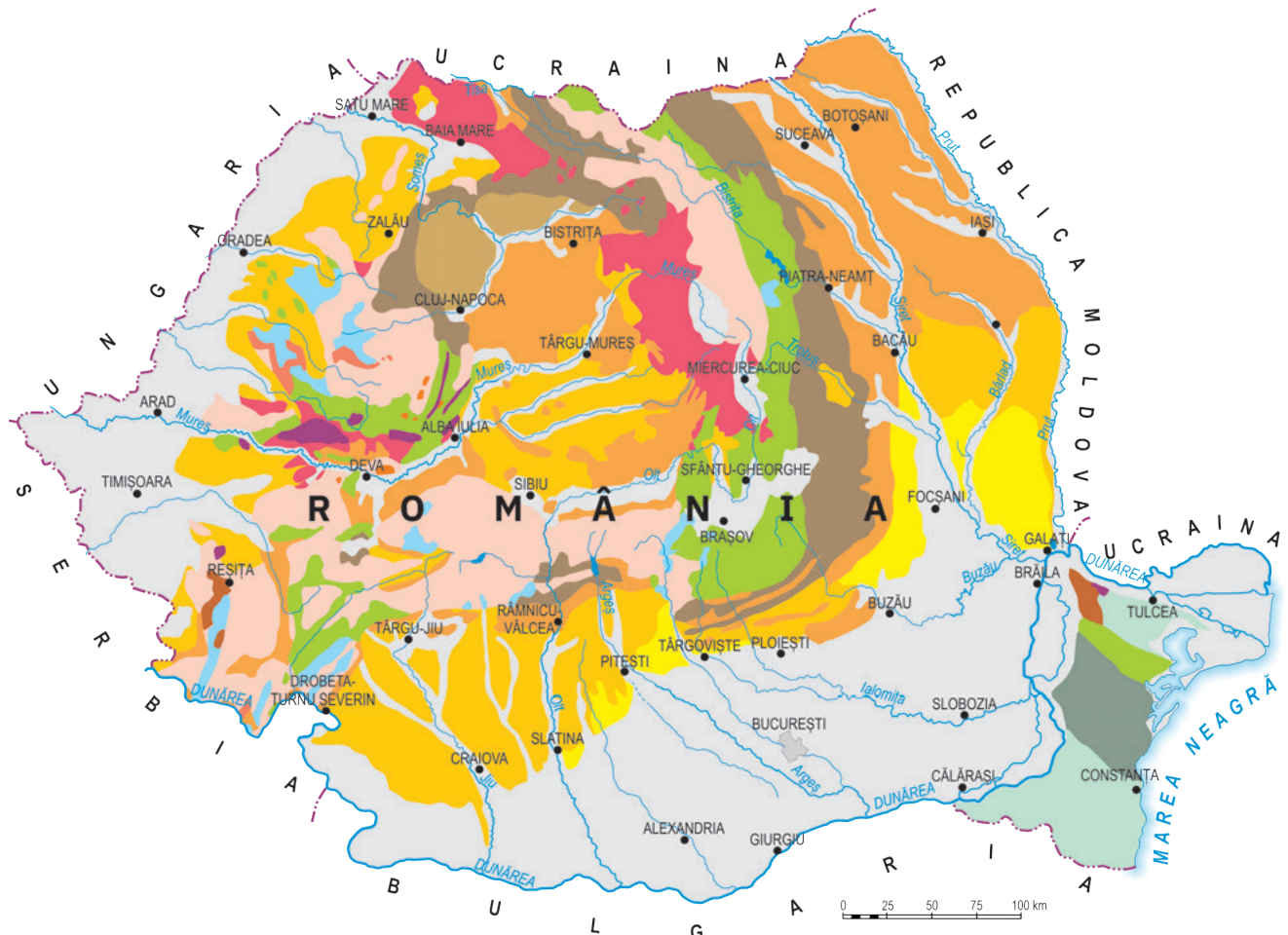
România, țară carpato-dunăreano-pontică

România între statele Europei Centrale

Harta geologică. Rocile magmatice

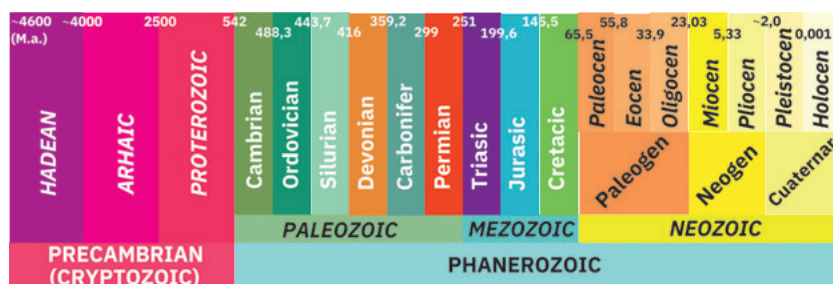

- CUATERNAR** Depozite fluviale, fluvio-marine, loessuri
- PLIOCEN** Pietrișuri, nisipuri, argile, alternanțe de pietrișuri, nisipuri și argile, tufuri etc. acoperite de loessuri și depozite loessoidale
- MIOCEN** Alternanțe de strate de gresii, conglomerate, pietrișuri, argile, tufuri, nisip, sare
- NEOGEN** Masive și corpuri vulcanice
- PALEOGEN** Alternanțe de strate de gresii, marne, argile etc.; flis în Carpați
- MEZOZOIC** Flis cu strate de gresii, conglomerate, marne
Masive calcaroase
Masive din șisturi cristaline desăvârșite în mezozoic, cu mase magmatice încorporate
Ofolite
- PALEOZOIC** Sedimentar permio-carbonifer
Masive hercinice cu granite și cuarțite
- PRECAMBRIAN** Șisturi verzi caledoniene parțial acoperite cu loessuri și petice de calcar
Șisturi cristaline acoperite de calcare cretacic-sarmațiene, depozite din pliocenul superior și loessuri

CREȘTE CONCENTRAȚIA DE SILICIU

SCADE TEMPERATURA / CREȘTE VITEZA DE RĂCIRE A MAGMEI, DECI PARTICULELE COMPOZENTE ALE ROCII SUNT DIN CE ÎN CE MAI TĂRIE

Relief pe roci vulcanice

Creasta Cocoșului, Munții Gutâi

Aglomeratele vulcanice denumite „Cei 12 Apostoli“, Munții Călimani

În Munții Perșani, în apropiere de localitatea Racoș, județul Brașov, se găsește unul dintre cele mai bine conservate cratere din România, vulcanul de la Racoș. „Vulcanul“ este stins de aproximativ 10 000 de ani, dar reprezintă astăzi unul dintre cele mai spectaculoase obiective naturale din România. Conturul bine delimitat al craterului, peretele abrupt, culoarea ocru și intercalațiile cenușii și negre dau locului un aer marțian, extrem de gustat de fotografiile pasionați de natură. Declarat actualmente rezervație naturală, craterul de la Racoș a servit, vreme de câteva decenii, drept carieră de zgură, așa că există numeroase căi de acces din localitatea Racoș până la vulcan.

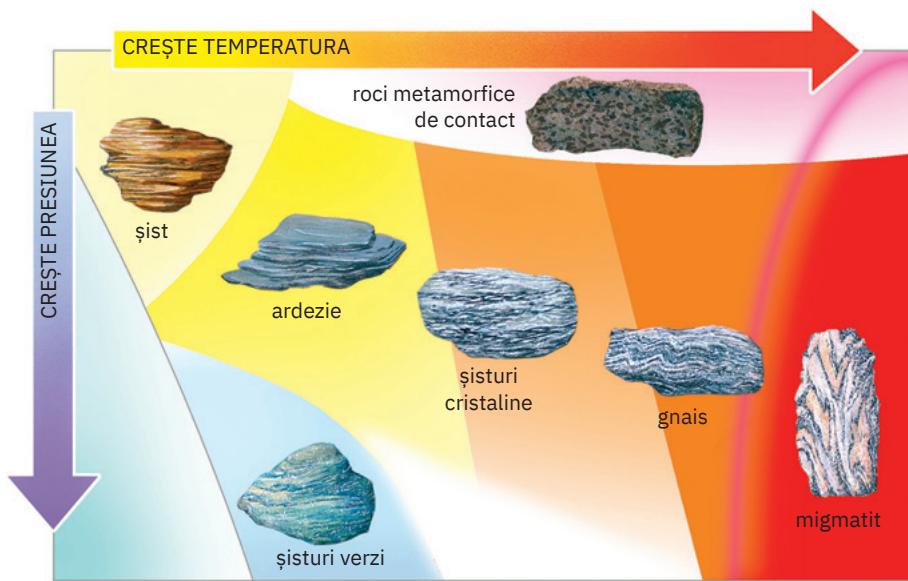

Coloanele de bazalt de la Racoș, Munții Perșani

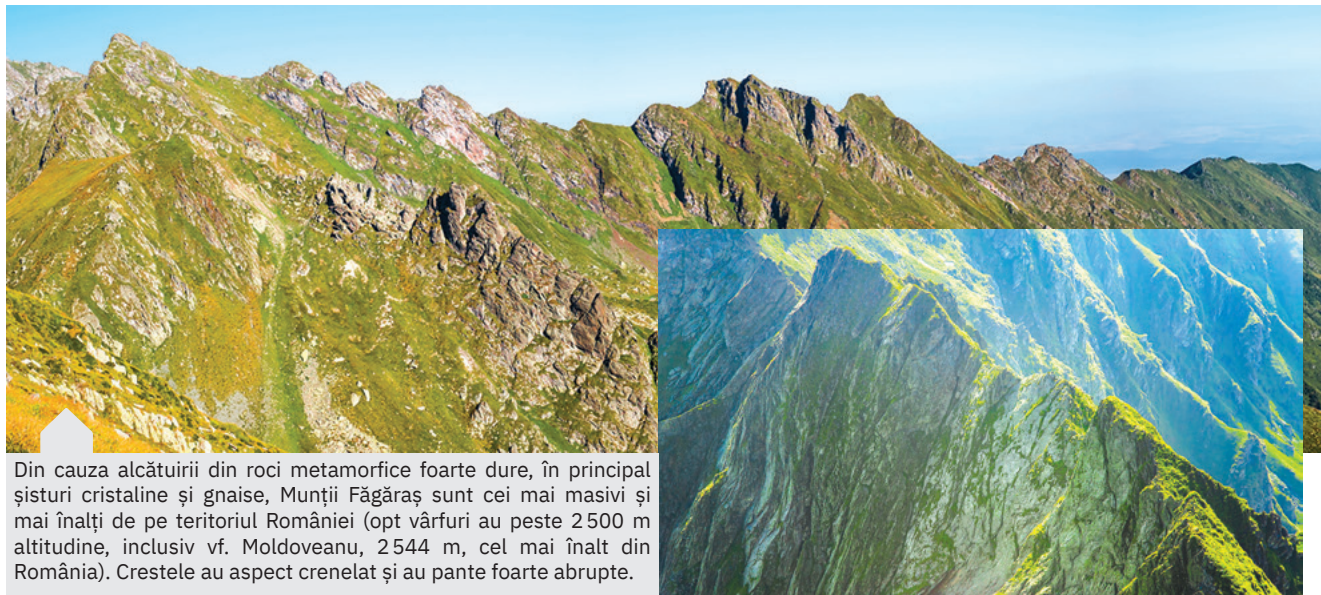
Coloanele de bazalt Detunatele, Munții Apuseni

Harta tipurilor de relief. Rocile metamorfice

Rocile metamorfice au luat naștere în interiorul scoarței terestre prin transformarea rocilor preexistente (magmatice, sedimentare), în condiții de temperaturi și presiuni ridicate. Cele mai frecvente roci metamorfice sunt *șisturile cristaline*, *gnaisele*, *cuarțitele* și *marmura*. Roci foarte dure și greu de erodat, rocile metamorfice dau în relief creste înalte, masive, asociate în relieful României celor mai înalți munți (Făgăraș, Retezat, Parâng, Rodnei).

Relief pe roci metamorfice

Din cauza alcătuirii din roci metamorfice foarte dure, în principal șisturi cristaline și gnaise, Munții Făgăraș sunt cei mai masivi și mai înalți de pe teritoriul României (opt vârfuri au peste 2500 m altitudine, inclusiv vf. Moldoveanu, 2544 m, cel mai înalt din România). Crestele au aspect crenelat și au pante foarte abrupte.

Creasta Munților Retezat, alcătuită din șisturi cristaline în nord (Retezatul Mare) se înalță la peste 2500 m în vârful Peleaga (2509 m) și vârful Păpușa (2508 m).

Munții Parâng, cei mai masivi și mai înalți din grupa cu același nume a Carpaților Meridionali, se înalță la 2519 m în vârful Parângul Mare.

Munții Rodnei sunt cei mai masivi și mai înalți din Carpații Orientali. Alcătuiți din șisturi cristaline, se înalță la 2303 m în vârful Pietrosul.